

Відмічаємо день народження Василя Яковича Тація – почесного громадянина Полтави та ініціатора створення Полтавського юридичного інституту

13 січня для колективу Полтавського юридичного інституту – знаменна дата. Саме в цей день, 1940 року в нашому місті народився Василь Якович Тацій - один з тих, хто написав Конституцію нашої країни, один із творців Харківської юридичної школи, відомої не лише в Україні, а й за її межами. І саме завдяки йому в Полтаві був створений наш учбовий заклад. Такий подарунок у 2002 році Василь Якович зробив своїм землякам.

Василь Якович почав свою трудову діяльність у 1957 році токарем Полтавського паровозного депо.

Потім з 1959 по 1963 роки навчався у Харківському юридичному інституті.

Після отримання диплому - займав посади помічника прокурора району і прокурора відділу по нагляду за розглядом у судах кримінальних справ у Полтавській обласній прокуратурі.

З 1966 року життя і діяльність Василя Яковича Тація пов'язані з Національною юридичною академією України імені Ярослава Мудрого (нині Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого).

Так, з 1966 по 1969 роки він на посаді аспіранта. У 1970 році захищає кандидатську дисертацію «Кримінальна відповідальність за комерційне посередництво». У 1973 році Василю Яковичу присвоєно вчене звання доцента, він стає заступником декана денного факультету.

Вже з 1973 по 1987 роки В.Я.Тацій — проректор з наукової роботи, а з липня 1987 року по 2020 — **ректор Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»** і водночас (з 1991 року) завідувач кафедри кримінального права університету.

1984 рік - захист докторської дисертації «Проблеми відповідальності за господарські злочини: об'єкт та система».

1985 рік - Василю Яковичу присвоєно вчене звання професора.

юридичним центром.

З 1993 року він займає посаду **президента Національної академії правових наук України**, вищої галузевої самоврядної наукової установи України в галузі держави і права, створеної за його ініціативою і безпосередньою активною участю. Академія є визнаним в Україні і далеко за її межами науковим

У 1996 році В.Я.Тацій як член Конституційної комісії брав участь у **розробці проекту Конституції України**.

У 1997 році Василь Якович був обраний **дійсним членом (академіком) Національної академії наук України** (відділення історії, філософії та права).

кодексу України.

2001 рік - він **голова робочої групи Кабінету Міністрів по розробці нового Кримінального**

У березні 2002 року почалося створення Полтавського юридичного інституту, відокремленого структурного підрозділу вищого навчального закладу – Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, ініціатором якого був саме Василь Якович Тацій.

2003 рік. За адресою - Полтава, проспект Першотравневий, 14 бере початок будівництво корпусу інституту, тоді ще факультету.

100-річний ювілейний день народження!

Найстаріший і найбільш правотий вуз країни бере свої витoki з Харківського імперського університету, заснованого 1804 року. Все за незалежної України, 1995 року, академія отримала свою нинішню назву і статус Національного самоврядного державного вищого навчального закладу. Її академія це — 33 кафедри, із яких 19 профільних, на яких працює 500 викладачів, серед яких 70 докторів наук, професорів; понад 350 кандидатів наук, доцентів. На 12 факультетах навчається більш як 15 тисяч студентів. Без перебільшення — НЮА є ідеалом і кунією країни правосуддя України.

бюджетних коштів, у Полтаві з'явився надзвичайно красива споруда, що органічно вписалася в історичний архітектурний ансамбль обласного центру. Відтоді до послуг 120 студентів спіціонату та 120 — заочної форми навчання: високоскладні навчальні аудиторії, бібліотека, конференц-зала, спортивний комплекс. Та найкраще, звісно, — багаж наукових знань, що набувають харківські, а то вже й полтавські викладачі. Як і вельється, на новосілі назвали імена тих добровільних помічників, меценатів, хто вже понав своє ім'я в історію Полтавського факультету Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого. Іх багато, назвемо хоча б двох: голова правління ВАТ «Полтаврансбур», Олександр Ланцар, голова Господарського суду області Петро Гимченко.

І через невеликий проміжок часу комфортну та затишну студентську оселю наповнили голоса молоді, яка мріяла отримати професію юриста.

Промайнуло декілька років, кількість бажаючих навчатися в Полтавському юридичному інституті зростала. За рішенням ректора університету здійснилося будівництво нового корпусу. 2012 рік для наших студентів розпочався у чудовому та просторому приміщенні нового осередку знань - з великою бібліотекою, багаточисельними аудиторіями та актовою залом з сучасним обладнанням для відеотрансляцій.

У корпусі також розмістилися басейн та тренажерна зала – все для підтримання здоров'я та належної спортивної форми майбутніх правознавців.

Поряд з навчальним корпусом був побудований багатоповерховий гуртожиток і наші здобувачі вищої освіти отримали змогу проживати поряд з місцем навчання, чому дуже зраділи як студенти, так і їхні батьки.

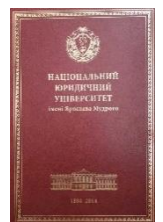
А ще для занять фізичною культурою молоді подарувалося два спортивних майданчики – для гри у футбол, волейбол та баскетбол, обидва зі штучним покриттям, також бігову доріжку та вуличні тренажери. Тут можуть проводитися спортивні ігри і ввечері, на допомогу два яскраві прожектори .

Полтавський юридичний інститут став справжньою архітектурною окрасою Полтави. Потрібно відмітити, що у жодному вищому навчальному закладі міста немає таких гарних та сучасних умов для навчання, спорту та відпочинку.

Василь Якович Тацій вів велику наукову роботу. Він **автор понад 350 наукових праць**, у тому числі більше 30 монографій, навчальних посібників та підручників.

Його праці присвячені дослідженню фундаментальних проблем **кримінального права** (підстави кримінальної відповідальності, склад злочину, об'єкт кримінально-правової охорони, злочини проти держави, господарські злочини, злочини проти довкілля), проблемам **теорії держави та права** (питання методології правової науки, порівняльно-правових досліджень і

правозастосування), **конституційного права** (принципи організації законотворчого процесу, правова природа та ієрархія правових актів).

Одночасно Василь Якович Тацій вів роботу з **підготовки науково-педагогічних кадрів**, під його керівництвом почали свій шлях у науку кандидати і доктори юридичних наук.

Він був **головою спеціалізованої наукової ради ВАК України по захисту докторських дисертацій з юридичних наук**, багато років очолював Експертну раду з юридичних наук при Міністерстві освіти і науки України, був членом ВАК України.

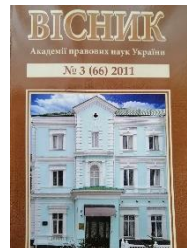
Василь Якович був також **членом низки президентських та урядових комісій: Комітету з державних премій України в галузі науки і техніки, Національного антикорупційного комітету**, робочої групи з питань судової реформи при Президентові України, Міжвідомчої комісії з комплексного вирішення проблем у сфері **боротьби з корупцією Ради національної безпеки і оборони України**, робочої групи Верховної Ради України з доопрацювання проекту Кримінально-процесуального кодексу України, Науково-консультативної **Ради при Верховному Суді України**, Науково-методичної **ради при Генеральній прокуратурі України**, Атестаційної колегії та Координаційної ради з пріоритетних напрямків розвитку науки і технологій Міністерства освіти і науки України, Міжвідомчої ради з координації фундаментальних досліджень при НАН України, Бюро Ради Північно-Східного наукового центру НАН України.

А також він був у складі Президії НАН України, Ради Української федерації вчених, Ради Союзу юристів України, Координаційної ради Міжнародного союзу юристів, Ради директорів Європейської організації публічного права, Міжнародної асоціації законодавства, Міжнародної асоціації юридичної методології.

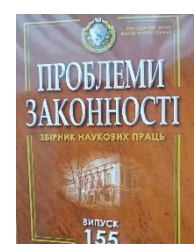
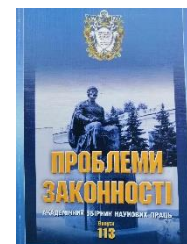
В.Я.Тацій очолював **урядову делегацію України на Дипломатичній конференції повноважних представників держав під егідою ООН по створенню Міжнародного Кримінального Суду** та брав участь у розробці проекту Статуту Міжнародного Кримінального Суду і у підготовці багатьох інших законопроектів.

Василь Якович багато років був головним редактором збірника наукових статей *«Вісник Національної академії правових наук України»*,

відповідальним редактором міжвідомчого наукового збірника *«Проблеми законності»*,

членом Ради видавців журналу *«Право України»*,

членом редакційної колегії *«Вісник прокуратури»*,

членом видавничої ради журналу *«Вісник Верховного Суду України»*, головою редакційної ради газети *«Vivat Lex»*, членом редколегії журналу *«Новий колегіум»* та інших.

За своє життя, сповнене наполегливої праці, творчості та наукових здобутків, Василь Якович Тацій був відмічений багатьма нагородами.

Звання **Герой України** з врученням ордена Держави (19 серпня 2004) — за визначні особисті заслуги перед Українською державою у розвитку юридичної науки, багаторічну плідну наукову, педагогічну і громадську діяльність.

Орден князя Ярослава Мудрого I ступеню (23 липня 2018) — за вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняної правової науки, багаторічну плідну наукову діяльність та високий професіоналізм.

Орден князя Ярослава Мудрого II ступеню (27 червня 2015) — за значний особистий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток України, вагомі трудові здобутки та високий професіоналізм.

Орден князя Ярослава Мудрого III ступеню (7 жовтня 2009) — за вагомий особистий внесок у реалізацію державної правової політики, зміцнення законності та правопорядку, високий професіоналізм у захисті конституційних прав і свобод громадян та з нагоди Дня юриста.

Орден князя Ярослава Мудрого IV ступеню (23 серпня 1998) — за визначні особисті заслуги перед Україною у становленні системи законодавства, зміцненні правових засад державності, плідну наукову і педагогічну діяльність та з нагоди 7-ї річниці незалежності України.

Орден князя Ярослава Мудрого V ступеню (4 листопада 1995) — за видатні заслуги перед українською державою у розвитку юридичної науки, значний особистий внесок у підготовку юридичних кадрів.

Орден «За заслуги» I ступеню (8 жовтня 2012) — за вагомий особистий внесок у реалізацію державної правової політики, зміцнення законності та правопорядку, розвиток юридичної науки, багаторічну плідну працю та високий професіоналізм.

Орден «За заслуги» II ступеню (12 січня 2000) — за визначний особистий внесок у становлення системи законодавства, зміцнення правових засад державності, багаторічну плідну наукову і педагогічну діяльність.

Державна премія України в галузі науки і техніки 2004 року — за багатотомну наукову працю «Юридична енциклопедія» (у складі колективу).

Державна премія України в галузі архітектури 2001 року — за архітектуру комплексу будівель Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого в місті Харкові (у складі колективу).

Не стало Василя Яковича 28 вересня 2022 року.

Для вшанування пам'яті видатного харків'янина, українського правника, одного з авторів Конституції України, Василя Яковича Тація у червні 2023 року на одному з корпусів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого була встановлена меморіальна дошка.

5 вересня 2023 року відбулося урочисте відкриття пам'ятника на могилі Василя Яковича – з 1987 року до 2020 року – ректора, а з 2020 радника ректора Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, академіка Національної академії наук України, академіка Національної академії правових наук України, доктора юридичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державної премії України, Героя України.

А 30 вересня 2025 року у приміщенні Полтавського юридичного інституту пройшло відкриття меморіальної дошки – погруддя, присвячене Василю Яковичу. На церемонію зібралися представники органів влади області й міста Полтави, представники громадськості, науково-педагогічний колектив, студенти та співробітники Університету, а також члени родини, друзі й учні вченого.

Відмічалось, що одним із найбільших проєктів Василя Яковича Тація, пов'язаних із рідним містом, стало створення за його ініціативи у 2002 році Полтавського юридичного факультету, який у 2010 році було реорганізовано у Полтавський юридичний

інститут — відокремлений підрозділ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Ім'я Василя Яковича Тація сьогодні відоме далеко за межами України. Його наукові здобутки, державницька мудрість та велич особистості стали невід'ємною частиною сучасної української правової школи. Та водночас у кожному його досягненні живе частинка Полтави. Саме Полтавський юридичний інститут є нині символом єднання великого вченого зі своїм рідним містом.

Автором бронзового погруддя став відомий український скульптор азербайджанського походження, Народний художник України – Катіб Мамедов, який особисто знав Василя Яковича Тація.

Відкритий меморіальний знак у стінах Інституту є не лише даниною пам'яті Василю Яковичу Тацію. Він слугуватиме нагадуванням студентам, викладачам, гостям Університету та всій полтавській громаді про його величезний внесок у розвиток української юридичної науки та освіти, про приклад відданого служіння державі й народу.

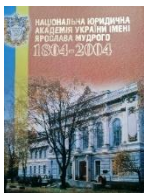
Використана література:

Тацій В.Я. Вибрані статті, виступи, інтерв'ю.-Харків: Право.-2010.-936 с.

Воловник П.В. Феномен Харькова в его людях.-Харьков: Золотые страницы.-2004.- С.3-27.

Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. 1804-2004.-Київ: Видавничий Дім "Ін Юре".-2004.-С.26-27.

Полтавіка. Полтавська енциклопедія: у 12 томах. Т.6: Освіта і наука. Кн.3: Полтава-Яцута.-Полтава: ПЦ "Мозаїка".-2020.-С.253-255.

Хто є хто на Полтавщині: довідково-біографічне видання. Книга перша.- Київ.-2003.- С.80.

Юридична енциклопедія:В 6 т. /Під ред.Ю.С. Шемшученко.- Київ: Українська енциклопедія.-1998.- С.26-27.